

ရှမ်းပြည်နယ်တွင်ကျရောက်လျက်ရှိသော cမြှောင်တောင်ပိုးသည် Fall Armyworm (FAW) မဟုတ်ပါကြောင်းနှင့် ပြည်တွင်း၌ ရှိပြီးသော cမြှောင်တောင်အမျိုးအစားများသာဖြစ်ကြောင်း (၂၆.၈.၂၀၁၈)

မြန်မာနိုင်ငံ၊ ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း ကျောက်မဲ၊ သီပေါ၊ သိန်းနီ၊ လားရှိုး မြို့နယ်တို့ တွင် ဆိုးရွားစွာကျရောက်နေသော cမြှောင်တောင်ပိုးများသည် သီးနှံကာကွယ်ရေးဌာနခွဲ၊ အင်းဆက်ဖျက်ပိုး ပညာရှင် (Entomologist) များ၏ စစ်ဆေးတွေ့ရှိချက်များအရ ယခင်မြန်မာ နိုင်ငံအတွင်း ရှိပြီးသော *Spodoptera* spp. မျိုးစိတ်များပင်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအပါအဝင် အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများရှိ စိုက်ပျိုးသီးနှံများတွင် ကျရောက်လျက် ရှိသော အဓိကဖျက်ပိုးတစ်မျိုးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ သီးနှံအစုံစား ဖျက်ပိုးအမျိုးအစားဖြစ်ပြီး အုပ်စုလိုက်ကျရောက်လေ့ရှိသော၊ အစားကြီးသည့် ဖျက်ပိုးအမျိုးအစား ဖြစ်ပါသည်။ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု (ဖောက်ပြန်မှု) အခြေအနေများကြောင့် ဆိုးရွားစွာကျရောက်မှု အခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ခြောက်သွေ့သောကာလပြီးနောက် မိုးသည်းထန်စွာရွာခြင်းနှင့် cမြှောင်တောင်ပိုးကြိုက်နှစ်သက်သည့် ပြောင်းသီးနှံများ ပေါများစွာ ရှိနေခြင်းသည် ဆိုးရွားသော ဖျက်ပိုးကျရောက်မှုအခြေအနေကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ အမျိုးအစားခွဲခြား စစ်ဆေးတွေ့ရှိရသော cမြှောင်တောင် မျိုးစိတ်မှာ *Spodoptera litura* နှင့် *Spodoptera exempta* တို့ဖြစ်ပါသည်။

၁။ ရှမ်းပြည်နယ် (မြောက်)ပိုင်း၊ လားရှိုးမြို့နယ်၊ခါးသျှိကျေးရွာရှိပြောင်းသီးနှံတွင် ကျရောက်ဖျက်ဆီးသော *Spodoptera* မျိုးစိတ်များ (cမြှောင်တောင်)

- အင်္ဂလိပ်အမည်- Armyworm
- မြန်မာအမည် - cမြှောင်တောင်
- သိပ္ပံအမည် - *Spodoptera litura*
- စားသောက်ပုံ - ကိုက်ဖြတ်ခြစ်စားသည်။

Spodoptera litura Synonyms: *Spodoptera littoralis* (CABI-2018)

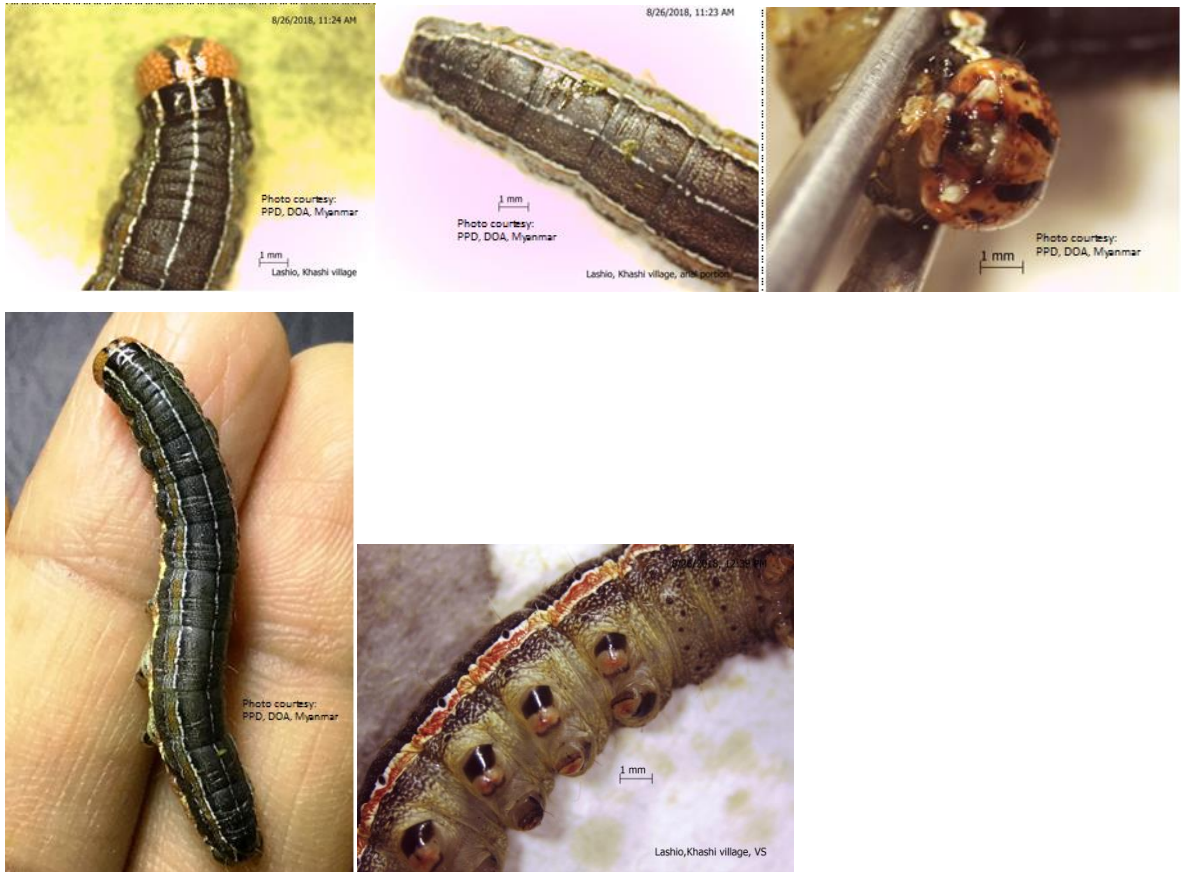
- (၁)လောက်ကောင်၏ဦးခေါင်းတွင် အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ(Y) ပြောင်းပြန်ပုံသဏ္ဍန်ရှိခြင်း၊
- (၂)ကျောပေါ်တွင်အနက်ရောင်အကွက်များရှိပြီးအဆစ်နံပါတ်(၁နှင့်၈)တွင်ရှိသောအနက်ကွက်တို့သည်ကျန်သည့်အကွက်များထက်ပို၍ကြီးပြီးထင်ရှားခြင်း၊
- (၃)အဆစ်နံပါတ်(၁)ပေါ်ရှိအနက်ကွက်သည် ဘေးဘက်အစင်းကြောင်းပေါ်တွင် တည်ရှိနေသည့် အတွက် ဘေးစင်းကြောင်း ပြတ်တောက်နေခြင်း၊
- (၄)ရင်အုပ်ပိုင်းအဆစ် (၂ နှင့် ၃) ပေါ်ရှိအနက်ရောင်အကွက်၏ အောက်ခြေတွင် အဝါရောင်အစက်ငယ် များပါရှိခြင်းတို့ကြောင့် *Spodoptera litura* ဟု အတည်ပြုပါသည်။

(Ref: 1. Passoa,S.C.2014, 2. OEPP/EPPO.Bulletin,2015)

၂။ ရှမ်းပြည်နယ် (မြောက်)၊လားရှိုးမြို့နယ်၊ ခါးသိုကျေးရွာ၊သိန်းနီမြို့နယ်၊
 ပန်ခန်းကျေးရွာနှင့် သီပေါမြို့နယ်၊ မိုင်းလင်းကျေးရွာနှင့် ကျောက်မဲမြို့နယ်
 ပင်တိန်ကျေးရွာများရှိပြောင်းသီးနှံတွင် ကျရောက်ဖျက်ဆီး လျှက်ရှိသော
***Spodoptera* မျိုးစိတ်များ**

- အင်္ဂလိပ်အမည်- Black Armyworm/African Armyworm
- မြန်မာအမည် - ငမြောင်တောင်
- သိပ္ပံအမည် - *Spodoptera exempta*
- စားသောက်ပုံ - ကိုက်ဖြတ်ခြစ်စားသည်။

Spodoptera exempta

- (၁) ကျောဘက်သည် အနက်ရောက်ရှိပြီးဘေးဘက်သည်အရောင်ဖျော့သောအစင်းများရှိခြင်း၊
- (၂) အစိမ်းရောင် (သို့)အဝါရောင်ဝမ်းမိုက်ရှိခြင်း၊
- (၃) ခန္ဓာကိုယ်ပေါ်တွင် အမွှေးမရှိခြင်း၊
- (၄) မေးရိုးတွင်လွှသွားကဲ့သို့အသွားများမပါရှိခြင်းတို့ကြောင့် *Spodoptera exempta* ဟု အတည်ပြုပါသည်။

(Ref: 1. Passoa,S.C.2014, 2. www.daf.qld.gov.au)

ကျရောက်သည့်သီးနှံ

ဝါ၊ မြေပဲ၊ ပြောင်း၊ စပါး၊ အာလူး၊ ကန်စွန်းဥ၊ ပဲမျိုးစုံ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် အလှစိုက် ပန်းမန်ပင်များ။

ကျရောက်သည့်အချိန်

ပျိုးပင်ငယ်အဆင့်မှ ရိတ်သိမ်းချိန်ထိကျရောက်တတ်သည်။

ဖျက်ဆီးပုံလက္ခဏာ

ဥမှ ပိုးလောက်ကောင်များသည် အရွက်အစိမ်းသားများကို ခြစ်စားရာမှ ကြီးလာသော် အပင်အစိတ်အပိုင်းများကို ကိုက်ဖြတ်စားသောက်သဖြင့် အပင်ငုတ်တိုသာကျန်ပြီး နွားစားထား သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တံစဉ်ဖြင့်ရိတ်ထားသကဲ့သို့လည်းကောင်း တွေ့ရသည်။ လောက်ကောင် များသည် နံနက်စောစောနှင့် ညအချိန်များတွင် အပင်ကို ဖျက်ဆီးပြီး နေ့အချိန်များတွင် ခိုအောင်းနေသည်။ ရာသီဥတုအံ့မှိုင်းနေသော အခြေအနေတွင် နေ့အချိန်များတွင်လည်းတွေ့ရ တတ်သည်။

ရှမ်းပြည်နယ်ရှိပြောင်းခင်းများတွင် ကျရောက်နေသော ငမြောင်တောင်ပိုးများ၏ဖျက်ဆီးထားပုံများ

ငမြောင်တောင်ပိုး ကာကွယ်နှိမ်နင်းနည်းလမ်းများ

- ၁။ စိုက်ခင်းပတ်ဝန်းကျင်ရှိပေါင်းမြက်များကိုရှင်းလင်းပါ။
- ၂။ စိုက်ပျိုးချိန်နောက်ကျခြင်းကိုရှောင်ပါ။
- ၃။ သက်တမ်းတူသောမျိုးများကိုစိုက်ချိန်တပြိုင်နက်တည်းစိုက်ပျိုးနိုင်အောင်ကြိုးစားပါ။
- ၄။ မီးထောင်ချောက် Light Trap များအသုံးပြု၍ အကောင်ကြီးများကိုဖမ်းယူဖျက်ဆီးပါ။
- ၅။ ပိုတတ်ရှ်မြေဩဇာကိုမဖြစ်မနေထည့်ပေးပါ။

၆။ ဥမြို့များနှင့် လောက်ကောင်များအား လူထုအင်အားဖြင့် ကောက်ယူဖျက်ဆီးခြင်းများ ပြုလုပ်ပေးပါ။

၇။ လောက်ကောင်များခြောက်၍ သေစေရန်အတွက် ပင်စည်ကိုဝိုင်း၍ ထွက်သည့်အရွက်များ (Whorl) တွင် ပြာမှုန့်၊ သဲမှုန့်၊ နှင့် လွှစာမှုန့်များ၊ ထုံး၊ ဆားနှင့် အဝတ်လျော်ဆပ်ပြာ ထည့်ပေးပါ။

၈။ လောက်ကောင်သည် (Whorl) အတွင်းတွင်ဝင်ရောက်စားသောက်တတ် သောကြောင့် ဆေးဖြန်း မည်ဆိုပါက ၎င်း နေရာသို့ရောက်အောင်ဂရုပြု၍ ဆေးဖြန်းပါ။

၉။ သဘာဝပိုးနှင့်ဆေး/ပိုးပြေးဆေး (တမာ၊ ငရုတ်၊ ဆေးရွက်ကြီး) များပက်ဖြန်းပေးပါ။

၁၀။ စိုက်ခင်းအတွင်းရှိမိတ်ဆွေပိုးများဖြစ်သော ပုရွက်ဆိတ်၊ လိပ်ခုံးကျိုင်း၊ အတောင်မာကျိုင်း၊ နဖာချေးပိုး၊ ပုဇွဲ၊ ပင့်ကူ၊ ငှက်နှင့် နဂျီအုပ်စုဝင် ကပ်ပါးများအားထိန်းသိမ်းပေးပါ။

၁၁။ ရုပ်ဖုံးသည် မြေကြီးအတွင်းတွင် နေထိုင်တတ်သော သဘာဝရှိသဖြင့် နောက်သီးနှံမစိုက်ပျိုးမီ မြေပြင်စဉ် အချိန်ထဲက မြေတွင်းသို့ ဓာတုပိုးသတ်ဆေးတမျိုးမျိုး (e.g chlorpyrifos 15g) ထည့်၍ ရုပ်ဖုံးများသေစေရန်ပြုလုပ်ပါ။

၁၂။ ငမြောင်တောင်ပိုးမကျရောက်သေးသည့် အခြားစိုက်ခင်းသစ်များသို့ မကူးစက်စေရန် စိုက်ခင်းအား အမြဲမပြတ်စောင့်ကြည့်၍ ဂရုပြုကာကွယ်ပါ။

၁၃။ ဖျက်ပိုးကျရောက်မှုအား ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်ပါရန် ပြောင်းသီးနှံတစ်မျိုးတည်း ဆက်တိုက်စိုက်ပျိုးခြင်းအား ရှောင်ကြဉ်၍ ပန်းနှမ်း၊ ပီလောပီနံတို့နှင့် သီးလှည့်စိုက်ပျိုးခြင်းအား ပြုလုပ်ပေးပါ။

အသုံးပြုသင့်သောပိုးသတ်ဆေးများ

စဉ်	ပိုးသတ်ဆေး	တစ်ဧကနှုန်းထား	ဆေးအာနိသင်
၁။	ဖလူဘန်ဒိုင်ရာမိုက် ၂၄ % ဒဗလျူဒီဂျီ	၂၀၀-၃၀၀ဂရမ်/ ဧက	ထိသေ၊ စားသေ
၂။	ကလိုရန်ထရန်နိုလီပရိုး ၅၁.၅% အက်စ်စီ	၂၄၀ စီစီ/ ဧက	ထိသေ၊ စားသေ
၃။	ကလိုပိုင်ရီဖော့စ် ၅၀% + ဆိုက်ပါမီသရင် ၅% အီးစီ	၂၀၀-၄၀၀စီစီ/ ဧက	ထိသေ၊ စားသေ
၄။	အင်ဒိုဇာကပ် ၁၅ အက်စ်စီ	၈၀-၁၂၀စီစီ/ ဧက	ထိသေ၊ စားသေ
၅။	အင်ဒိုဇာကပ် ၁၇ + လန်ဒါဆိုင်ဟေလိုသရင် ၃% အက်စ်စီ	၂၀-၁၀၀ စီစီ/ဧက	ထိသေ၊ စားသေ

မှတ်ချက်။ (၁) မိမိစိုက်ခင်းကို ၂ ရက် ၃ရက် တစ်ကြိမ်ပုံမှန်စစ်ဆေးပြီး ဥမြို့များနှင့် ဥမှပေါက်ခါစလောက်ကောင်အစုအဝေးများအား လက်ဖြင့် ကောက်ယူဖျက်ဆီးခြင်း နည်းသည်ထိရောက်သော နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။ လူထုအင်အားဖြင့်

ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဆိုပါက ပိုးသတ်ဆေးမဖြန်းမီ စိုက်ခင်းအတွင်းရှိ ပိုးလောက်
ကောင်ကြီးများကို ကောက်ယူဖျက်ဆီးပြီးမှ ဆေးဖြန်းခြင်းအား ဆောင်ရွက်
သင့်ပါသည်။

(၂)ပိုးသတ်ဆေးယဉ်ပါးမှုများမဖြစ်ပေါ်စေရန် အညွှန်းစာ၌ပါသော ညွှန်ကြား ချက်
များအား အတိအကျလိုက်နာပါရန်၊ မတူညီသော ဆေးအုပ်စုများ အား
အလှည့်ကျ သုံးစွဲရန်လိုအပ်ပါသည်။

(၃)ပိုးသတ်ဆေးသုံးစွဲမှုထိရောက်စေရန်အတွက် နံနက်စောစောနှင့် ညနေပိုင်း
အချိန်များတွင်သာဖြန်းခြင်းကိုပြုလုပ်သင့်ပါသည်။